

Gázipalackok Szállítása, Tárolása, kezelése

FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

Üzemeltetés: a gázipalackok szállítása, tárolása, készenléti állapota és a gázipalackban lévő gáz felhasználása.

Tárolás: a töltött vagy üres, de nem veszélytelenített gázipalackok huzamosabb ideig történő raktározása. Tárolásnak számít a gázipalackok készenléti állapota is.

Megjegyzés: A gázipalackok tárolhatók zárt térben, illetve szabad téren. Szabadtéri tárolóknak minősülnek azok is, amelyek legalább egy oldalról nyitottak.

Készenléti állapot: a felhasználási helyeken a munkálatok további folytatásához előkészített gázipalackok tárolása. Készenléti állapotnak kell tekinteni a töltőállalatok szabadtéri területein a töltést követően a kiszállításig elhelyezett gázipalackok átmeneti tárolását is.

Töltött palack: e szabvány értelmében töltött gázipalacknak számít a rendeltetés szerinti töltettel részben vagy a megengedett mértékig töltött palack.

Üres palack: e szabvány szempontjából üres gázipalack a megengedett mértékű nyomásig ürített palack.

Veszélytelenített gázipalack: a töltettől mentesített gázipalack.

Biztonsági távolság: a gázipalackok és a szomszédos berendezések, létesítmények vagy épületek között betartandó távolság.

Veszélyességi övezet: e szabvány alkalmazása szempontjából a zárt térben vagy szabadtéren tárolt gázipalackok körüli védőtartomány, ahol gázszivárgás következtében tűz-, tűz- és robbanásveszélyes, egészségre és környezetre ártalmas légtér kialakulása nem zárható ki.

Tűzgátló fal: a BM. Rendelet szerint

Talajszint alatti helyiség: a vonatkozó rendelet szerint.

ÁLTALÁNOS ELŐÍRÁSOK

A gázipalackot (a továbbiakban: palack) csak akkor szabad forgalmazni, ha - a jogszabály szerinti érvényes használati engedélye van,

- jelölései épek és egyértelműek,
- nem sérült,
- gáztömör,
- szerelvényei hibátlanok, sértetlenek,
- nincs rajta veszélyt okozó szennyeződés.

A palackot sérültnek kell tekinteni, ha

- legalább 1 m magasságból kemény talajra (kő, beton, aszfalt stb.) esett,
- égésnyomok látszanak rajta,
- éles bemetszésű sérülése vagy horpadása van,
- a szállítójárművet közlekedési baleset érte, átalakítás nyomai észlelhetők,

Az üzemeltetés (pl. szállítás, felhasználás) során keletkezett sérülésről az illetékes töltőállalatot (cseretelepet) tájékoztatni kell,

A palackot (az üres palackot is) csak lezárt szeleppel és szelepvédővel (védősapka, védőkengyel stb.) szabad tárolni és szállítani. Ezen túlmenően felcsavart záróanyával kell tárolni és szállítani azokat a menetes csatlakozású palackokat, amelyek töltete

mérgező,

maró,

tűz- és robbanásveszélyes.

Kivételt képeznek a csatlakozószerelvényekkel felszerelt palackok. A palackkötegeket lezárt szerelvényekkel és felcsavart záróanyával kell tárolni és szállítani. Nem vonatkozik ez az előírás a korábban nem töltött vagy veszélytelenített palackokra.

Csak a töltővállalatnak szabad

- nehezen nyitható, korrodált szelepű palackot nyomásmentesíteni,
- a palackszelepet cserélni, javítani,
- a palackokat veszélyteleníteni,
- a gázokat egyik palackból a másik palackba áttölteni.

A töltött palackot a természetes és a mesterséges hőforrásoktól úgy kell védeni, hogy hőmérséklete legfeljebb 323 K (50 °C) legyen.

A palackot a káros mechanikai és kémiai hatásoktól védeni kell.

Befagyott szelepű vagy lefagyott palackot csak legfeljebb 313 K (40 °C) hőmérsékletű vízzel szabad melegíteni.

A palackokat, különös tekintettel az oxigénpalackra, nem szabad zsíros vagy olajos kézzel, illetve ezekkel szennyezett ruhában kezelni, és zsíros vagy olajos ruhával tisztítani.

A palackok üzemeltetése az élet-, a vagyon- és a környezetbiztonságot ne veszélyeztesse.

A palackokat üzemeltetéskor eldőlés ellen biztosítani kell, kivéve, ha a palackok egymás mellett nagyobb csoportokban kerülnek felállításra.

A palackon vagy szerelvényeinek környezetében keletkező tűz esetén először az éghető gázt, majd a többi veszélyeztetett palack szelepét haladéktalanul el kell zárni, és a tűz oltását meg kell kezdeni.

Tűz esetén a palackokat a tűzből, illetve a tűzzel veszélyeztetett területről el kell távolítani. Ha ez nem lehetséges, akkor a palackok veszélyes mértékű felmelegedését védett helyről történő folyamatos hűtéssel kell megakadályozni.

Palacktűz és -robbanás esetén az üzemeltető a következő szervezeteket köteles értesíteni:

- a tűzoltóságot,
- a területi Műszaki Biztonsági Felügyeletet,
- a területi Munkavédelmi Felügyeletet,
- bányászati tevékenység esetén a területileg illetékes Bányakapitányságot és
- a töltővállalatot.

Jelentős anyagi kár és/vagy személyi sérülés, haláleset esetén értesíteni kell:

- a mentőszolgálatot és
 - a rendőrkapitányságot.
 - A tűzoltóság megérkezésekor tájékoztatást kell adni a palackok jelenlétéről, azok darabszámáról, fajtájáról és elhelyezkedésükről.
 - A tűzbe került, megégett, felületén felhevült vagy a használat közben egyéb módon sérült palackokat elkülönítetten kell kezelni. Ezekről a palackokról gyári számuk szerint nyilvántartást kell készíteni.
- Az üzemeltető a sérült palackokat a töltővállalatnál vagy annak cseretelepén a nyilvántartással és a felvett jegyzőkönyvvel együtt, azokkal egyezően köteles leadni.

PALACKOK TÁROLÁSA, RAKTÁROZÁSA, SZÁLLÍTÁSA

Általános előírások (részletesen a 2/2002 (I.23) BM rendelet szerint)

- Palackokat nem szabad tárolni nehezen megközelíthető, a személyi közlekedést és a mentést akadályozó helyeken, továbbá

- talajszint alatti helyiségekben, lépcsőkön, lépcsőházakban, folyosókon, szűk udvarokban, átjárókban, vagy azok közvetlen környezetében,
- garázsokban.
- A palacktárolók környezetében segélykérő berendezés legyen.
- A palacktárolókban tűzoltó készüléket kell készenlétben tartani a vonatkozó szabályzat szerint.
- Éghető gázok palackjainak veszélyességi övezetében ne legyenek gyújtóforrások.
- A palackot éghető anyaggal együtt tárolni nem szabad.
- A különféle gázokat tartalmazó palackokat, valamint a töltött és üres palackokat egymástól elkülönítve kell tárolni.
- Szabad- és zárt téri palacktároló helyeken és azok 5 m-es körzetében dohányozni és nyílt lángot használni nem szabad.
- A palacktárolókat veszélyt jelzőtáblákkal (a tűzvédelmi jelzőtáblákra vonatkozó műszaki követelmények szerint) kell ellátni, amelyek utaljanak a tárolt gázok tulajdonságaiból adódó veszélyhelyzetekre.
- A palacktárolók illetéktelen behatolás ellen védettek legyenek.
- Cseppfolyósított, éghető és mérgező gázokkal töltött palackokat álló helyzetben szabad készenlétben tartani vagy tárolni.
- A gázok felhasználásának a helyén csak a napi munkához szükséges gázmennyiséget tartalmazó palackokat szabad tárolni.

Tárolás zárt térben

- A különböző gázokkal töltött palackokat a következő korlátozásokkal szabad együtt tárolni:
- az éghető és az égést tápláló gázokkal töltöttek legfeljebb 150 db palack, vagy 15 db tárolóhordó mellett a semleges gázokat tartalmazó palackokat tetszőleges mennyiségben;
- az éghető és semleges gázokat tartalmazó palackok tetszőleges mennyiségben;
- az égést tápláló és a semleges gázokat tartalmazó palackok tetszőleges mennyiségben;
- a fenti bekezdésekben előírtakon kívül mérgező gázzal töltöttek további 15 db palack vagy 1 db tárolóhordó.
- A palackcsoportok között legalább 2 m távolság legyen.
- Azok a tárolók, amelyekben éghető, vagy mérgező gázok palackjait tárolják könnyen elhagyhatók legyenek

Tárolás szabad téren

- A veszélyességi övezet nem nyúlhat át szomszédos telekre, és azt legfeljebb két oldalon legalább 2 m magas, nem éghető anyagból készült nyílás nélküli védőfal határolhat. Ez az egyik oldalon nyílásmentes épületfal is lehet.
- Töltött palackok és hordók szabadtéri tárolásakor a biztonsági távolság legalább 5 m legyen. A biztonsági távolságot legalább 2 m magas, nem éghető anyagból készült védőfallal lehet csökkenteni.
- A szabadtéri tárolók biztonsági távolságai a 2/2002 BM. Rendelet szerint.

SZÁLLÍTÁS

- Kézi erővel egy személy 1 db, legfeljebb 20 l űrtartalmú palackot szállíthat.
- Palackot egyenetlen talajon vagy szintkülönbség esetén az arra kialakított eszközben, legalább két személynek szabad szállítania.
- Kézikocsin való szállításkor a palackot legurulás ellen rögzíteni kell. A palackokat csak kézikocsin szabad szállítani. A palackot talpgyűrűjén, illetve homorú fenekén szabad gurítani.

- A palackok szállításakor figyelembe kell venni a veszélyes anyagok szállítására vonatkozó előírásokat.
- Tömegközlekedési eszközön palackot szállítani nem szabad.
- Palackot szállító járművet közterületen felügyelet nélkül hagyni nem szabad.

PALACKOK KEZELÉSE

- A palackok kezelésével csak olyan személyt szabad megbízni, aki a vonatkozó jogszabály alapján a szükséges műszaki követelmények szerinti ismereteket elsajátította.
- A palackok használatakor a csatlakozások gáztömörek legyenek.
- Egyik palackból a másik palackba való átáramlást vagy idegen anyag bejutását meg kell akadályozni.
- Palackok üritéséhez sűrített gázt felhasználni nem szabad.
- Cseppfolyósított gázok elvételekor a palack - ellenőrzött körülmények között - 50 °C hőmérsékletig melegíthető. A hőhordozó hőmérsékletét figyelni kell.
- Csak azonos töltési nyomású palackokat szabad összekapcsolni, vagy közös gyűjtővezetékre kötni.
Veszélyes gázkeveréket képező gázok palackjait nem szabad közös gyűjtővezetékre kötni.
- A tűzveszélyes, maró és mérgező gázokat tartalmazó palackokat olyan területeken, amelyek a nyilvánosság számára hozzáférhetők, csak állandó felügyelet mellett szabad használni.
- Maró, mérgező, és tűzveszélyes gázokat tartalmazó palackok kezelésének követelményei a töltővállalat előírásai szerint.
- Csak a töltővállalatnál palackozott vagy gázkeverőben a helyszínen előállított gázkeveréket szabad használni.

MEGJELÖLÉS

<i>Gázfajta</i>	<i>Szín</i>	<i>Az alapszín jele</i>
disszugáz	sárga	RAL 1021
minden egyéb éghető gáz	vörös	RAL 3000
oxigén	kék	RAL 5015
nitrogén	zöld	RAL 6001
minden egyéb nem éghető gáz	szürke	RAL 7038
sűrített levegő	lila	RAL 4005
maró vagy mérgező gáz	barna	RAL 8007